



T.C.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

27.
ARAŞTIRMA SONUÇLARI
TOPLANTISI
2. CİLT

25 - 29 MAYIS 2009
DENİZLİ

Urla ve Seferihisar İlçeleri Yüzey Araştırması 2008 Yılı Çalışmaları

Yaşar ERSOY - Elif KOPARAL

AYRI BASIM

URLA VE SEFERİHİSAR İLÇELERİ YÜZEY ARAŞTIRMASI 2008 YILI ÇALIŞMALARI

Yaşar ERSOY*

Elif KOPARAL

Urla ve Seferihisar İlçeleri yüzey araştırması 2008 yılı çalışmaları Doç. Dr. Yaşar E. Ersoy'un başkanlığında ve ve Kültür ve Turizm Bakanlığı adına Taylan Sümer'in temsilciliğinde gerçekleştirilmiştir¹. Saha çalışmaları Elif Koparal yönetiminde Canan Canbek, Polat Ulusoy, Volkan Demirciler, Esra Terzi, Ahmet Çinici ve Seda Eryılmaz'ın özverili çalışmaları ve Ertan İplikçi'nin değerli katılımı ile yürütülmüştür. Prof. Dr. Numan Tuna her zaman olduğu gibi, çalışma alanımıza ilişkin önemli bilgileri ve değerli tecrübeleri ile projemiz için önemli bir destektir; kendisine teşekkürü borç biliriz.

Arazi çalışmaları projenin adından da anlaşılacağı gibi başlıca iki alanda gerçekleştirilmiştir. Çalışmaların ilk aşaması İzmir İli, Urla İlçesi sınırları içinde bulunan Klazomenai antik yerleşiminin kırsal kesiminde yürütülürken (Harita: 1), ikinci çalışma alanı Seferihisar İlçesi'nde bulunan Teos antik kentinin surla çevrili merkez yerleşimi olmuştur.

Sınanmaya açık bir öneri olmakla beraber İon polislerinin merkeze bağlı ikincil yerleşimlerinin ve tarım alanlarının bulunduğu *teritoryasının* coğrafi bir birim oluşturduğu öne sürülebilir. Geniş coğrafyaları içine alan merkezleşme süreçlerinin oluştuğu Helenistik Dönem öncesinde kent-devletlerin sınırları her ne kadar politik ve ekonomik koşullara bağlı olarak değişken olsa

* Doç. Dr. Yaşar E. ERSOY, Bilkent Üniversitesi, Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümü, 06800 Ankara-TÜRKİYE.

Elif KOPARAL, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Yerleşim Arkeolojisi Bölümü, 06531 Ankara-TÜRKİYE.

1 Sağladıkları izin ve desteklerden ötürü T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne, TÜBİTAK ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Fonu'na teşekkür ederiz.

da doğal sınırlar çoğu zaman politik sınırın da belirleyicisidir. Dönuşen politik koşulların yanı sıra bunun bir başka önemli sebebi kuşkusuz Antik Dönem teknolojisinin doğaya müdahale etme yetisinin sınırlı olmasıdır². Bir önceki yıla ait raporumuzda belirttiğimiz gibi Klazomenai *khora*sının sınırları kaleler, tümölüsler ve kült alanlarının dağılımı, epigrafik veriler ve topografik yapı gibi farklı ölçütlerin değerlendirilmesi ile belirlenmiştir. Buna göre Klazomenai *khora*sı batıda Bahkhova'dan Kırandağı'na uzanan yüksek tepeler ve akarsular ile sınırlanırken, doğu sınırı Çiftlikdağı, Değirmendağ, Pertevpaşa Dağı, Kocadağ, Sivricetepe ve Çaltepe'den oluşur³.

Bu seneki çalışmalar kapsamında Klazomenai'nin komşusu Erythrai, Smyrna ve Teos ile olan sınır bölgelerinde yapılan araştırmalarda sınır yazıtları belgelenmiştir. Arazide belirgin büyük kayalar üzerinde bulunan bu sınır işaretlerinden ilki Tatarderesi ile Söğütderesi'nin kesiştiği yüksek tepeliktedir, ikincisi yine bundan fazla uzakta olmayan Tatarderesi mevkiindedir. Her iki sınır işareti de Klazomenai *teritoryumu* ile Erythrai *teritoryumu* arasındaki sınırı belirler. Belgelenen üçüncü sınır işareti ise Teos ile olan sınırı gösterir ve İhsaniye'nin kuzeyinde Balıklıdere mevkiinde yer alan yüksek tepelikte bulunur (Resim: 1). Bu sınır işaretlerinin dağılımı, Klazomenai *khora*sı için yukarıda belirttiğimiz ölçütleri göz önünde bulundurarak önerdiğimiz sınırlar ile örtüşür (Harita 2). Sınırları saptamak için kullandığımız ölçütlerden kalelerin, tümölüslerin, kült alanlarının ve sınır yazıtlarının dağılımı Coğrafi Bilgi Sistemleri veritabanına işlenmiştir. Kaleler için CBS veritabanı kullanılarak yapılan görünürlük analizi sonucunda kalelerin beklenilen aksine birbirini görmediği anlaşılmıştır. Bu durum *pyrgos*ların haberleşme için kullanıldığı ihtimalini düşündürür. Analiz sonuçları her kalenin hâkim olduğu alanı ortaya koymuş ve ayrıca sınır savunmasına ilişkin bir öngörümüz olmasını sağlamıştır.

2 Edlund, I. E. M. *The Gods and the Place: The Location and the Function of Sanctuaries in the Countryside of Etruria and Magna Graecia (700-400 BC)*, Schrifter Utgivna Av Institutet I Rom, Acta Instituti Romani Regni Suecial, 4, XLIII, Stockholm 1987, 37; Buxton, R. G. A. "Imaginary Greek Mountains", JHS 112, 1992, 1-16.

3 Ersoy, Y.- E. Koparal, "Uzla ve Seferihisar İlçeleri Yüzey Araştırması 2007 Yılı Çalışmaları", 26. Araştırma Sonuçları Toplantısı 3. Cilt, 26-30 Mayıs 2008/Ankara, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 273-90-34.

Klazomenai *khora*sı ana karadaki *hinterland* ile birlikte kuzey denizindeki adalardan oluşur ve yaklaşık 380 km²'lik bir alanı kaplar. Güney denizinde güçlü komşusu Teos hakimiyetini sürdürürken Klazomenai'nin kuzey denizinde etkin olduğu antik kaynaklar ve yazılı belgelerle de desteklenir⁴. Klazomenai'liler Kuzey denizinde yer alan Drymoussa, Marathousa, Pele ve diğer adaları hem ticarî hem de savunma amaçlı olarak etkin bir şekilde kullanmıştır (Thukydides 8.31.3).

2006-2008 yıllarında gerçekleştirilen arazi çalışmaları sonucunda Klazomenai *khora*sında örnekleme yöntemi ile seçilen alanlarda toplam 146 arkeolojik sit saptanmıştır. Örnekleme, topografik ve morfolojik özellikler göz önünde bulundurularak eşit bir dağılım sağlayacak şekilde ova ve düz alanlar, tepe yamaçları, makilik yüksek tepe ve kıyı alanlar olmak üzere sınıflandırılarak yapılmıştır. 100 km²'lik alan taranmış ve toplam alanın %12 'sinde *intensify* yüzey araştırması gerçekleştirilmiştir. Saptanan 146 sit fonksiyon ve büyüklüklerine göre tarihlendirilerek sınıflandırılmıştır. Tüm sitler CBS veritabanına işlenerek her biri için eğim-baki-yükseklik değerleri belirlenmiş ve her bir makro arkeolojik dönem için yerleşimlerin dağılımı ve hiyerarşisi göz önünde tutularak toprak ve kaya haritaları hazırlanmıştır (Harita: 3-10). Böylelikle veriler çağdaş arkeolojik kuram çerçevesinde değerlendirilerek Klazomenai'de Erken Demir Çağı'ndan Bizans Dönemine dek uzanan süreçte kentleşme/merkezleşme sürecinin açıklanması, yerleşim düzenlerinin tanımlanması ve arazi kullanımına dair bilgi elde etmek mümkün olmuştur.

2008 yılı çalışmaları kapsamında Klazomenai sınırları içinde *intensif* yöntemle yüzey araştırması gerçekleştirilen alanlar İçmeler, Özbek, Gülbahçe, Uzunkuyu, Barbaros, Kocadere, Bozavlu, Kalabak, Yelki ve Zeytinaları bölgelerinde yer alır. İlk çalışma alanı olan İçmeler-Çarpantepé'nin güney eteklerinde yaklaşık 3 hektarlık alanda Geç Roma ve Bizans Dönemine ait olan iskân izleri tespit edilmiştir. Ev temelleri yüzeyde kısmen iyi korunmuş

4 SEG XXVIII, 1978, no: 697, 881; Ager, S.L. 1991, "A Royal Arbitration Between Klazomenai and Teos", ZPE 85: 87-97; SEGXXXVI, 1986, no:1040; Hermann, P. "Die Stadt Temnos in hellenistischer Zeit", Ist.Mitt. 29 1979, 239-271; Piejko, F. "Textual supplements to the new inscriptions concerning Temnos", Ist.Mitt. 36, 1986, 95-97.

durumdadır. Yüzey çoğunlukla makilikle kaplı olduğundan görünürlülük sınırlı olmakla beraber çevrede orta seyreklikte yüzey seramiği saptanmıştır. Çoğunlukla Bizans ve Roma seramiği olmakla beraber nispeten az sayıdaki MÖ 4. yüzyıl buluntusu bu alanda Klâsik Dönem iskânına da işaret eder.

Çarpantepe'nin hemen güney yamacı önünde uzanan Çiftlikovası Klazomenai sınırları içinde kalan ve potansiyeli yüksek olan tarım alanlarından biridir. Bu alan günümüzde İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'ne ait olan arazi içinde kalır. Yüzey buluntuları Çarpantepe'nin güney yamacındaki iskân alanına dair yerleşim süreci ile örtüşür.

Gülbağçe Hamam mevkii ise adını burada bulunan bir Roma yapısından almaktadır. Roma Dönemine ait bu küçük hamam yapısı doğal bir sıcak su kaynağı üzerine inşa edilmiştir (Resim: 2). Yaklaşık 6 hektarlık alanda orta yoğunlukta Klâsik, Roma ve Bizans dönem buluntusuna rastlanmıştır.

Barbaros Ovası'nın doğu sınırından Karapınar mevkiine doğru olan bölgede yapılan çalışmalarda 2 hektarlık alanda yüzey malzemesinin dağılımı saptanmıştır. Çevredeki buluntular seyrek olmakla beraber Arkaik Dönemden Bizans Dönemine dek uzanan uzun bir sürece işaret eder.

Gülbağçe Değirmen mevkiinde kıyıda içeri doğru yaklaşık 10 hektarlık alanda kesintisiz olarak yoğun yüzey buluntusu olduğu belirlenmiştir. Bu alanda kıyının Antik Dönemde çöktüğü ve yerleşimin bir kısmının suyun altında yaklaşık 5 metre derinlikte kaldığı önceki yıllardaki çalışmalardan bilinmektedir. Çöktüntünün izlendiği kıyı boyunda yaklaşık 0.50 m.lik bir kültür dolgusu açık şekilde izlenmektedir (Resim: 3). Bu mevkiide ayrıca Bizans Dönemine ait bir kilisenin temelleri ile eski bir değirmenin kalıntıları bulunur. Çevredeki yüzey buluntuları Tunç Çağından Bizans Dönemine dek uzanır.

Gülbağçe-Cinderesi mevkiinde önceki yıllarda saptadığımız poligonal duvarlı kalede intensif yüzey araştırması yapılmış ve ayrıca kalıntıların mimarî çizimleri tamamlanmış ve veriler topografik harita üzerine işlenmiştir. Volkanik kayalardan oluşan tepede topografik koşullardan yararlanıldığı, yüksek kayalıkların arasının denize bakan güney yüzde çift sıra poligonal duvarlar ile doldurulduğu, çok dik kayalık olan kuzey yüzün ise doğa

hâliyle bırakıldığı tespit edilmiştir. Bu dik alanda volkanik konglomera kayalar yer yer yontularak taş yatakları ve merdivenler oluşturulmuştur. Klazomenai *teritoryumunun* güneybatı sınırını belirleyen bu kale, Gülbağçe Körfezi'ne hâkim bir konumdadır. Bu alanda elde edilen seramikler Tunç Çağından Bizans Dönemine dek bu dik kayalığın savunma amaçlı olarak kullanıldığına işaret eder. Kalenin hemen yanında az eğimli yamaçta yaklaşık 5 hektarlık alanda seyrek yüzey buluntusu ve mimarî kalıntılar, bu alanın kale ilişkili bir garnizon olabileceğini düşündürür.

Gülbağçe Cinderesi ile birlikte Klazomenai *khorasının* diğer sınır karakollarını oluşturan Sivricetepe ve Dubatepe'de de mimarî çizimler tamamlanmıştır.

Alibey Çiftliği ise geçen yılki çalışmalarda saptanan Hacıgebeş Mezarlığı ve kale yerleşiminin batı yamaçlarında yer alır. Bu alanda Osmanlı Döneminde kervansaray olarak kullanılan binalar bulunur. Bu binaların hemen yanında büyük blok taşlardan belirli bir plan izleyen duvarlar saptanmıştır. 5 hektarlık alanda büyük blok taşlardan yapılmış duvarlar *bastion* benzeri bir yapılanmaya işaret eder (Resim: 4). Ancak yüzey buluntusu seyrek olup *diagnostik* seramik az sayıdadır.

Özbek Karapınar tepesi batı yamacında ise 6 hektarlık alanda Roma Dönemine ait olan iskân izleri saptanmıştır. Gülbağçe Körfezi'ne bakan hafif eğimli yamaç üzerinde kıyıda yer alan ev temelleri etrafında yoğun olarak Roma dönemine ait olan çatı kiremiti ve seramik buluntular ele geçmiştir. Roma Dönemi dışında az sayıda Klâsik ve Helenistik dönem buluntusu da ayrıca bu alanda belgelenmiştir. Bunların yarısına ayrı alandan elde edilen seramik cürufları yakında seramik üretimine dönük tesislerin bulunduğu bir seramik fırını olduğunu düşündürür.

Çeşmealtı ile Özbek arasında yer alan dağlık bölgede bulunan Burgaz mevkiinde ise 30 hektarlık bir alanda kesintisiz yoğun yüzey buluntusu saptanmıştır. *İntensif* yöntemle taranan alanın kuzeyinde yaklaşık 8 hektarlık bir kesimde Neolitik, Klakolitik ve Erken Tunç çağı seramiği ele geçirilmiştir. Yüksek bir kayalık ve su kaynağı yakınında bulunan alan aslında yerleşim için oldukça uygun bir konuma sahiptir. Taranan alanın geri kalan kısmında yer yoğunluk derecesi değişmekle beraber kesintisiz olarak Arkaik, Klâsik, Roma

ve Bizans dönemi buluntularına rastlanmıştır. Bu alanın Klazomenai antik kenti *teritoryumu* sınırları içinde kalan ve antik metinlerde adı geçen fakat henüz lokalizasyonu yapılmamış olan Lampsos (*Stephanos Byzantios* 410.25-411.1) ve ya Skyphia (*Stephanos Byzantio* 580.5-6) olduğunu düşünmekteyiz. Tüm alanda neredeyse hiç Hellenistik Dönem seramiği ele geçmeyişi bu süreçte bu yerleşimin *synoikismos* uygulamasına tabi olduğunu ve yerleşimde bulunanların başka bir merkeze taşındığını akla getirir.

Bozavlu mevkiinde 8 hektarlık alanda Arkaik dönemden Bizans Dönemine dek uzanan iskânı belgeleyen yüzey buluntusu saptanmıştır. Buluntu yoğunluğu bu alanda güçlü bir iskândan ziyade çiftlik evleri ve tarım alanlarının varlığına işaret eder.

Urla'nın batısında bulunan Sungurlu ve Kekliktepe, yoğun olarak modern yapılanmanın olduğu bir bölgedir. Dolayısıyla bu alanda yürütülen çalışmalardan elde edilen veriler Antik Dönemdeki durumunu tam olarak yansıtmamakla beraber bu bölgedeki iskân sürecini kronolojik açıdan tanımlamak için yeterlidir. Buluntular yoğun olarak Bizans ve Roma Dönemine ait olmakla beraber az sayıda Arkaik ve Klâsik Dönem buluntusu ele geçirilmiştir ve yaklaşık 5 hektarlık bir alanda yüzey buluntusu dağılımı saptanmıştır.

Klazomenai'nin doğusunda Zeytinaları ve Kalabak mevkiinde Arkaik Dönemden Bizans dönemine dek uzanan bir iskân sürecini belgeleyen yüzey buluntuları 9 hektarlık bir alanda saptanmıştır.

Uzunkuyu - Zeytinler Köyünün batısında kalan Gümüşlüktepe üzerinde ise 3 hektarlık alanda Geç Roma - Bizans dönemine ait olan iskân izlerine rastlanmıştır. Çevrede 10x15 m.lik temel duvarları belgelenmiştir. Buradaki yüzey buluntuları yoğunluklu olarak Geç Roma - Bizans dönemine ait olmakla beraber az sayıda da hem Klâsik ve hem de Arkaik Dönem buluntuları da ele geçirilmiştir.

Uzunkuyu'nun güneyinde bulunan Köytepe zirvesinde ise yüzeyden izlendiği kadarı ile 15x13 m.lik ölçülerinde 0.50 m. genişliğindeki duvarlardan oluşan bir mekan belgelenmiştir. Tepenin zirve ve yamaçlarında yer yer duvar izleri ve teras duvarları da saptanmıştır. Orta yoğunluktaki yüzey buluntusu intensif yöntemle toplanmış olup elde edilen veriler Arkaik, Klâsik, Roma ve Bizans dönemlerine aittir.

2006 yılı çalışmalarında belgelenen ve Söğüt mevkiinde bulunan kült mağarası ise bu seneki çalışmalar kapsamında tekrar ziyaret edilmiştir. 2006'dan bu yana bu bölge orman işçilerinin geçici iskân alanı haline dönüşmüştür. Bu durum göz önüne alınarak veriler fotoğraflanmış, mimari çizimleri yapılmış ve çevredeki küçük buluntular derlenmiştir. Ayrıca Söğüt kült mağarasından güneybatı yönüne doğru ilerlenerek Kokar koyuna kadar olan alan da taranmıştır. Kült mağarasının yakınında bulunan ve bugün Söğütköy olarak bilinen Osmanlı yerleşiminde 200 m. çapında alanda Roma Dönemine ait buluntular belgelenmiştir. Çevredeki yüzey seramiğinin yanı sıra zeytinyağı ve şarap üretimine ait buluntular ve duvar kalıntıları, bu alanda bir Roma yerleşimine işaret eder. Buradan sonra Kokar'a kadar olan vadilik alanda ise Belen, Kopana, Küçükçukur, Taşçukuru, Gönemise, Manastır ve Kızılağaç mevkilerinde genişlikleri 2 ile 4 hektar arasında değişen Bizans ve Roma yerleşimleri saptanmıştır. Köylerin hepsinde küçük bir şapel yapısının yanı sıra konutlara ait ev temellerine rastlanmıştır. Yerleşimlerin tümünde zeytinyağı ve şarap üretimine ait taştan oyulmuş pres ve ağırlık taşlarına rastlanmıştır (Resim: 5). Bu yerleşimlerde yüzey, yoğun olarak konutlara ait yapı taşları ile kaplıdır. Dolayısıyla Roma Dönemi öncesine ait iskân süreçlerinin temsiliyetinin oldukça az olması beklenir. Nitekim çevrede daha erken dönemlere ait olan iskânın varlığını kanutlayabileceğimiz *diagnostik* seramikler de ele geçirilmemiştir. Söz konusu yerleşimlerin kuzey-güney doğrultusunda Kokar'a dek uzandığı bu vadi, Klazomenai ile Erythrai arasındaki doğal sınırı oluşturmaktadır.

Klazomenai'nin Smyrna ile olan sınırında bulunan Sivricetepe ile Tınaztepe arasında kalan Ovacık'ta yaklaşık 8 hektarlık alanda ise Roma Dönemi seramiklerine ve çatı kiremitlerine rastlanmıştır.

Özbek'te bulunan Yuvaca mevkiinde yaklaşık 8 hektarlık alanda ise yoğun yüzey seramiği belgelenmiştir. Bu alandaki yüzey buluntuları Bizans ve Roma Döneminin yanı sıra Arkaik ve Klâsik dönem iskânına da işaret eder. Yerleşim alanının hemen güneyinde yamaçlarda yerleşimin nekropolünü oluşturan alanda ise yüzeyde dağınık hâlde lâhit ve *pithos* parçalarına rastlanmıştır. Kenan Koç Fidanlığı olarak adlandırılan fidanlığın güneyindeki tepenin yamaçları ise zirveye dek taranmış ve zirveye yakın kısımda kaçak

kazı çukurları tespit edilmiştir. Kazı çukurları çevresinde yine lâhit ve *pithos* parçalarına rastlanmıştır (Resim: 6). Bu buluntular nekropol alanının buraya dek uzandığını gösterir.

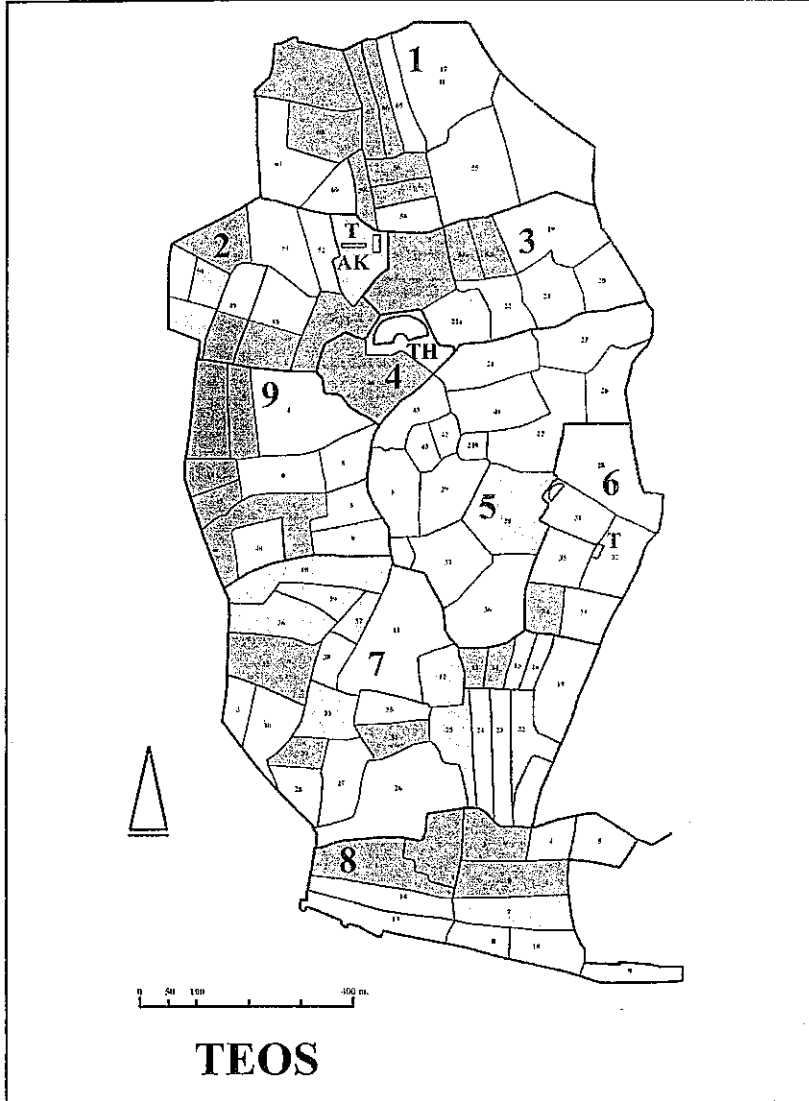
Çeşmealtı Kocadere mevkiinde yer alan iki tümülüs önceki yıllardan da bilinmektedir (Resim: 7). 37 metre aralıkla yerleştirilmiş olan tümülüslerden ilki yaklaşık 45 m. çapında olup 8 m. yüksekliktedir. Diğeri ise 36 m. çapa ve 10 m. yüksekliğe sahiptir. Her ikisi de *krepis* duvarına sahip olup yığma taş tekniğiyle inşa edilmiştir. Her iki örneğin de yapım tekniğine bağlı olarak Arkaik Döneme ait oldukları öne sürülebilir. Ne yazık ki bu iki tümülüs de kaçak kazıcılar tarafından tahrip edilmiş durumdadır.

“Andız Tümülüsü” olarak adlandırdığımız bir diğer tümülüs de eski Urla-İzmir yolu üzerinde otoban girişine yakın bölgede yer alıp 46 m. Çapa ve 7 m. yüksekliğe sahiptir. Bu örneğin çevresinde Bizans, Roma ve Arkaik Dönem buluntularına rastlanmıştır. İyi durumda korunan bu tümülüs de yapım tekniğinden hareket ile Arkaik döneme tarihlendirmelidir.

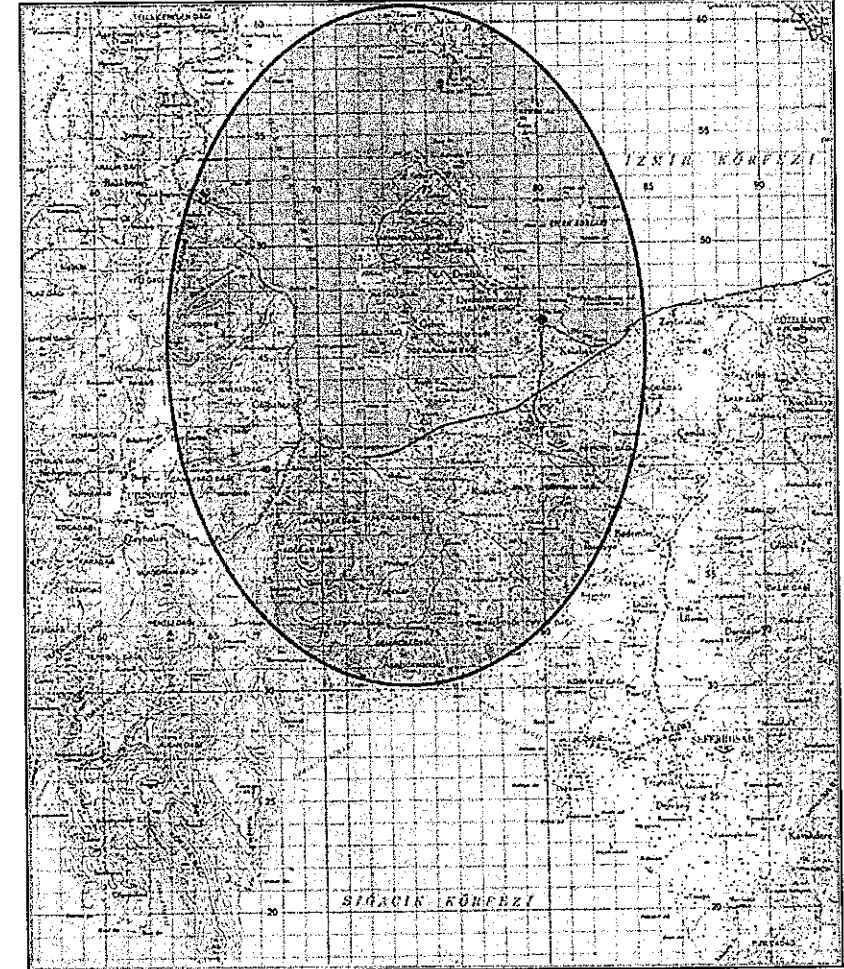
Urla ve Seferihisar İlçeleri yüzey araştırması 2008 yılı çalışmalarının ikinci çalışma alanı, Seferihisar’da bulunan Teos antik kentinin surla çevrili merkez yerleşimi olmuştur. Teos’ta 2008 yılı çalışmaları kapsamında ilk olarak *Gymnasion* binasının planı çizilmiştir. 2006 yılından bu yana kentin sur içi yerleşiminde yürütülen intensif yüzey araştırması büyük ölçüde tamamlanmıştır. Görünürlüğün çok kısıtlı olduğu alanlar dışında sur içinde kalan tüm parseller örnekleme yapılmaksızın tümüyle taranmıştır. Çalışmanın amacı 1993-1996 yıllarında ODTÜ TAÇDAM tarafından TÜBİTAK ve Kültür Bakanlığı’nın desteği ile gerçekleştirilen arkeolojik yüzey araştırmaları kapsamında yapılan arkeo-jeofizik çalışma sonuçları ile bütünleşik bir değerlendirme yaparak Helenistik Dönem öncesi iskânın lokalizasyonunu gerçekleştirmektir. 2008 yılı çalışmalarında mülkiyet sınırlarının gösterildiği harita ve topografik harita çakıştırılarak veri toplama birimleri oluşturulmuştur. Yüzeyden toplanan malzemeler mülkiyet sınırlarının ada kod ve parsel No.suna göre kodlanmıştır. Her veri toplama biriminde 10x10 m.lik alanda yüzey buluntusu sayılarak yüzey malzemesinin yoğunluğuna ilişkin bir derecelendirme yapılmıştır. Daha sonra yüzeyde bulunan tüm diagnostik malzeme toplanmıştır.

Arkeo-jeofizik çalışma sonuçlarına göre derin dolgu tabakaları özellikle Akropolün bulunduğu Kocakır tepesi ile Agora ve Theatron arasındaki yamaç ve düzlüklerde yer almaktadır. Yüzey araştırmasına göre, yüzey buluntusunun en yoğun olduğu alanlar planda 3 No.lu ada olarak adlandırılan Akropol tepesinin kuzeydoğu yönündeki parseller, 9 No.lu ada olarak adlandırılan alanda batı yönünde sur duvarına yaslanan parseller, 6 ve 7 No.lu ada olarak adlandırılan alanlarda Agora ve Theatronun güneyinde bulunan parseller ve 8 No.lu ada olarak adlandırılan antik liman çevresidir. Helenistik Dönem öncesi iskânın belirlenmesi için yüzey buluntuları şimdilik Geometrik Dönem, Arkaik Dönem ve Klâsik Dönem olmak üzere üç makro arkeolojik dönem bazında gruplanmıştır. Her makro dönem içinde evrelerin belirlenmesine yönelik malzeme değerlendirilmesi sürdürülmektedir. Geometrik dönem buluntularının temsiliyeti Arkaik ve Klâsik döneme kıyasla çok daha az olmakla beraber Geometrik iskân alanlarının Akropol tepesinin kuzeydoğusu, batıda 9 No.lu parselde sur duvarına dayanan alanda ve 7 No.lu adada antik limana yakın kısımda olduğunu ortaya koymuştur. Arkaik Dönem buluntuları oran olarak pek çok olanda Klâsik Dönem buluntularından fazladır. Yüzey buluntusunun çok yoğun olduğu alanların hemen hepsinde Arkaik Dönem temsil edilmektedir. Ancak yüzey buluntusunun seyrek olduğu alanlarda da Arkaik dönem buluntularının oranı azımsanamayacak kadar yüksektir. Arkaik Döneme ait yüzey buluntularının dağılımına göre Arkaik Dönem iskân alanı yukarıda Geometrik Dönem için belirttiğimiz kısımlarda daha geniş alanlarda izlenmekte buna ek olarak antik liman çevresinde çok yoğun olarak temsil edilmektedir. Klâsik Dönem buluntularının temsiliyeti sayıca Arkaik Dönem buluntuları ile hemen hemen aynı oranda olup birkaç istisna parsel dışında aynı alanlardadır. (Plan: 1)

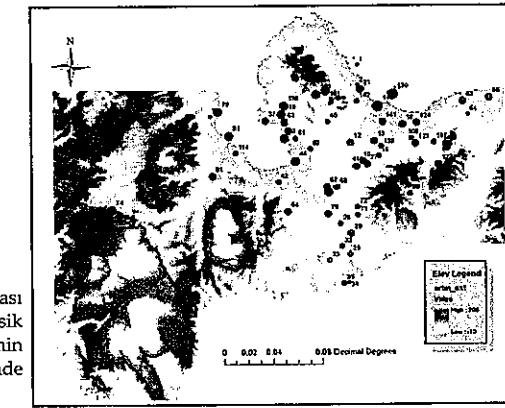
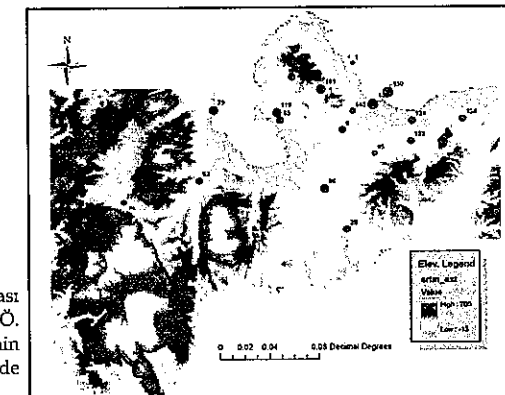
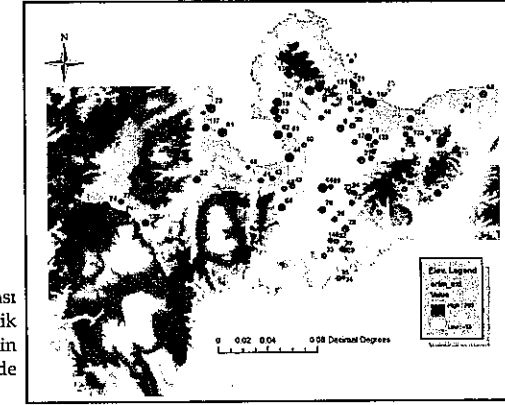
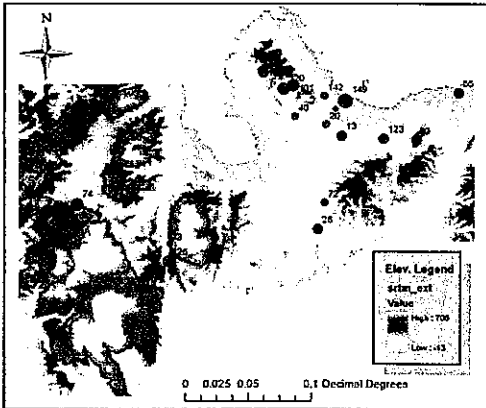
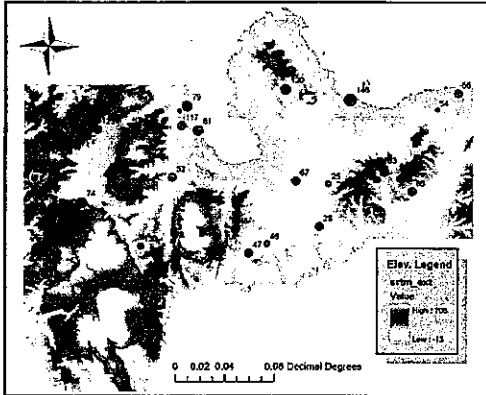
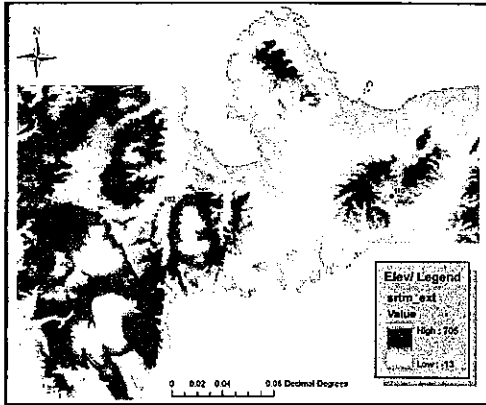
Bu yıl ayrıca Seferihisar Kaymakamlığı’nın talebi üzerine Teos arkeolojik sit alanı ve çevresinin bütünleşik - sürdürülebilir korunması üzerine tarafımızdan bir rapor hazırlanmıştır. Antik kent peyzajı ile birlikte korunagelmüş az sayıda kültürel değerlerden biri olan Teos için bir gezi parkuru rotası belirlenmiş, bu kapsamda tanıtım panoları hazırlanmış ve kaymakamlığa teslim edilmiştir. Gezi parkuru rotasının belirlenmesi kapsamında antik sitin doğal ve arkeolojik peyzaj bütünlüğünün kavranması göz önünde tutulmuş ve gerçekleştirilebilmesi için gerekli kamulaştırma süreçlerine ilişkin bir değerlendirme raporu hazırlanmıştır.

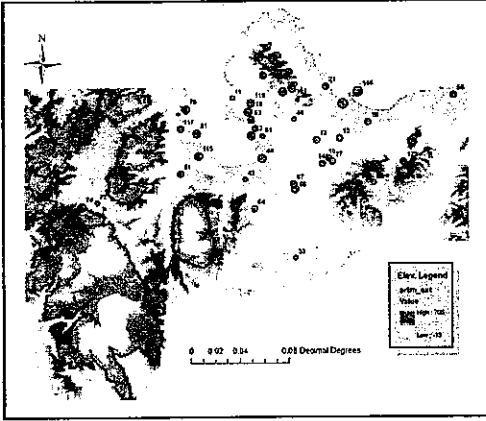


Plan 1: Teos sur içi yerleşimde Helenistik Dönem öncesi buluntuların yoğun olarak geçtiği parseller. Koyu renkli olarak işaretlenen parseller Arkaik ve Klâsik Dönem buluntularının çok yoğun olduğu alanlar iken, açık renkli alanlarda sayıca az olmakla birlikte bulunmaktadır

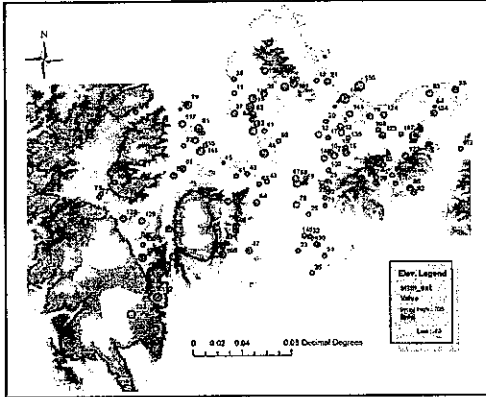


Harita 1: Klazomenai khorası yüzey araştırması alanı

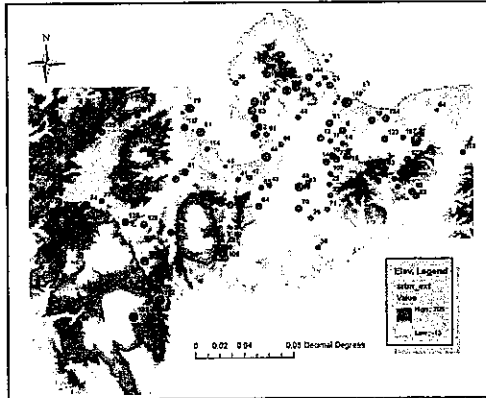




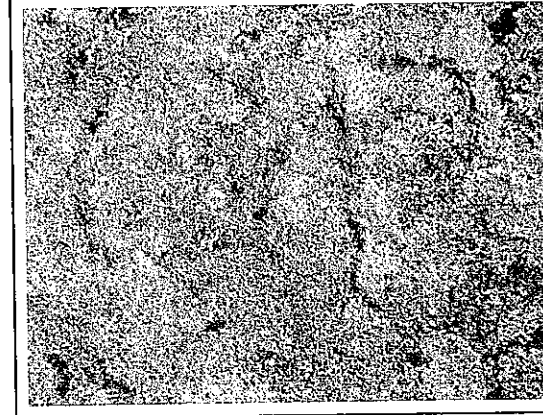
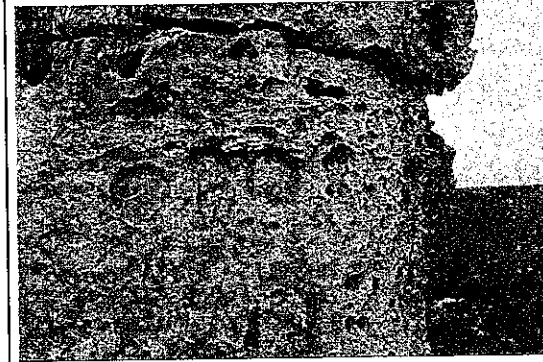
Harita 8: Klazomenai khorası sınırları içinde kalan Helenistik Dönem yerleşimlerinin yükseklik haritası üzerinde dağılımı



Harita 9: Klazomenai khorası sınırları içinde kalan Klasik Dönem yerleşimlerinin yükseklik haritası üzerinde dağılımı



Harita 10: Klazomenai khorası sınırları içinde kalan Bizans Dönemi yerleşimlerinin yükseklik haritası üzerinde dağılımı



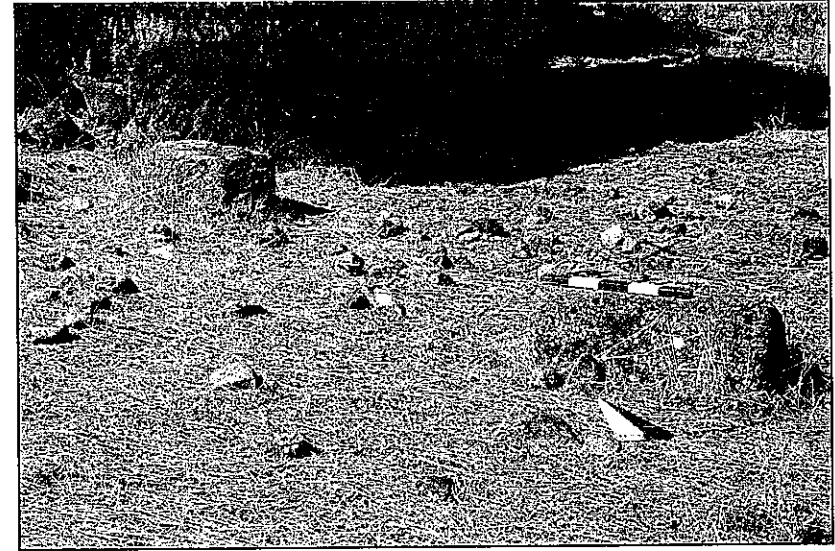
Resim 1: Klazomenai khorasının sınırlarını belirleyen yüksek kayalara oyulmuş sınır işaretleri



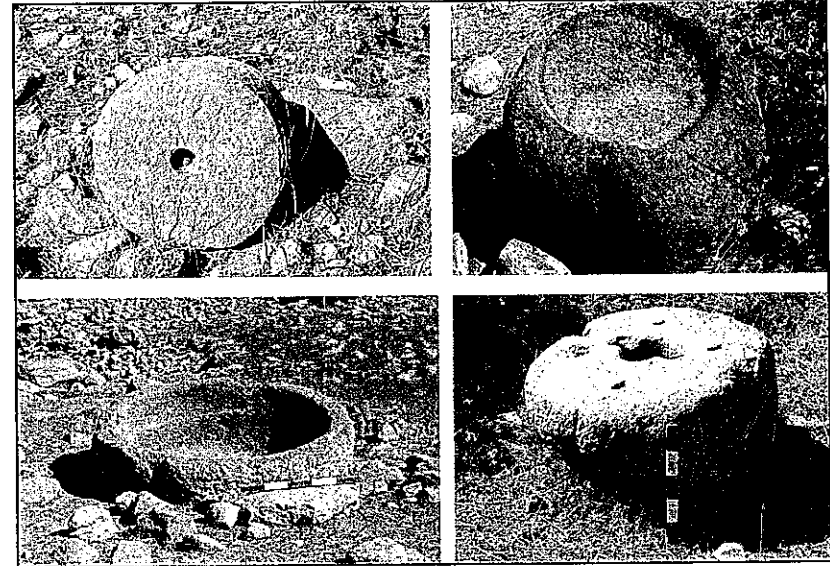
Resim 2: Gülbahçe Hamam mevkiinde bulunan Geç Roma-Bizans Dönemine ait hamam yapısı



Resim 3: Gülbahçe değirmen mevkiinde çöküntünün izlendiği kıyı boyunca görülen kültür dolgusu



Resim 4: Alibey Çiftliği'nde *bastion* benzeri bir yapılanmaya işaret eden mimari buluntuların görüntüsü



Resim 5: Söğüt mevkiinden Kocar'a dek uzanan vadide bulunan yerleşimlerde ele geçirilen zeytinyağı üretimine ait buluntulardan örnekler